

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Державного закладу

«Південноукраїнський

національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського»

Андрій КРАСНОЖОН

2023 року

ВИСНОВОК

про дисертацію здобувачки наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Найди Руслани Григорівни** з теми «**Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу**».

Витяг з протоколу № 1

**засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

від 16 березня 2023 року

На засіданні були присутні: голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева, учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан, доктори педагогічних наук, професори В. А. Балакірева, І. В. Бужина, І. А. Княжева, О. А. Листопад, Т. Ю. Осипова, І. О. Пальшкова, О. В. Попова, Н. М. Черненко, кандидатка педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська. Запрошені: доктори педагогічних наук, професори Л. І. Березовська, А. М. Богуш.

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертації здобувачки наукового ступеня Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Найди Руслани Григорівни** з теми «**Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу**».

ВИСТУПИЛИ:

Голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева: пропоную присутнім заслухати доповідь здобувачки наукового ступеня Найди Руслани Григорівни за матеріалами дослідження і висловити свою думку щодо представленої роботи.

Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8 від 23 лютого 2023 року).

Р. Г. Найда: Оновлення системи фахової педагогічної освіти зумовлює удосконалення її змісту, пошук оптимальних шляхів і методичних ресурсів щодо підготовки конкурентоспроможних фахівців, зокрема, покращення якості фахової передвищої і вищої освіти майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У презентованому дослідженні розкрито проблему методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі ЗДО) в умовах педагогічного коледжу, яка набуває виняткової актуальності в контексті модернізації змісту фахової передвищої та дошкільної освіти, спрямованої на формування методично підготовленої особистості майбутнього вихователя.

Водночас аналіз наукової літератури засвідчив відсутність досліджень безпосередньо з підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до методичної роботи в умовах педагогічного коледжу, тоді як педагогічна практика вимагає значного поліпшення методичної підготовки майбутніх вихователів.

Метою дослідження було розробити, науково обґрунтувати та апробувати методологічні і теоретичні концепти, педагогічні умови, експериментальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Предмет дослідження: зміст й експериментальна методика методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічних коледжів.

Ми припустили, що досягнення ефективності у формуванні методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО у педагогічних коледжах буде успішним, якщо реалізувати такі педагогічні умови: наявність позитивної мотивації майбутніх вихователів у фаховій методичній підготовці; забезпечення психолого-педагогічного супроводу у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти; суб'єкт-суб'єктна позиція майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у методичній підготовці; партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку.

Концепція дослідження передбачала орієнтацію експериментальної методики на такі методологічні підходи: системно-цілісний, контекстний, компетентнісний.

Відповідно до мети і концепції дослідження визначено низку завдань, які було розкрито в ході дослідження.

У межах першого завдання досліджено історичні періоди становлення, розвитку і трансформації системи методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу, виокремлено 4 періоди, розпочинаючи з 1871 року до 2023 року із відповідними етапами.

Відповідно до другого завдання дослідження розкрито й науково обґрунтовано методологічні та теоретичні засади методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

У роботі акцентовано увагу на контекстному підході як вимоги часу щодо зв'язку теоретичної підготовки майбутніх вихователів з безпосередньою практикою. Зазначимо, що контекстний підхід виступив концептуальним підґрунтям розв'язання сучасної проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, у межах реалізації якого було застосовано освітню діяльність академічного типу, а саме: власне освітня діяльність, лекції, семінарські заняття, самостійна робота із фахових методик; квазіпрофесійна діяльність, як-от: дискусії, ділові ігри, ігрові форми занять за змістом кожної фахової методики; освітньо-професійна діяльність, зокрема, навчально-дослідна робота, навчальна й виробнича практика, курсове проєктування у межах фахових методик.

Реалізуючи наступне завдання визначено сутність і структуру феномену «методична підготовленість майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу», яку ми розглядаємо як упорядковане єдине цілісне, системне утворення, що дозволяє майбутнім вихователям здійснювати кваліфіковано методичну роботу з дітьми у закладі дошкільної освіти, та як результат набуття здобувачами освіти науково-теоретичних (методологічних, психологічних, педагогічних, методичних) знань та практичних методичних умінь і навичок.

Результатом методичної підготовленості майбутніх вихователів вважаємо сформовану «методичну компетентність», яку розуміємо, як інтегральну професійно значущу характеристику особистості та діяльність майбутнього вихователя, що передбачає наявність професійних компетентностей, обізнаність з методичними і теоретичними засадами фахових методик, структурою та змістом засобів навчання, інноваційними формами, способами та методами організації освітнього процесу в ЗДО, готовності та здатності до творчої професійно-методичної діяльності з дітьми.

За наступним завданням визначено феномен поняття «коледж», «педагогічний коледж» та виявлено стан методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу.

Поняття «педагогічний коледж» розглядаємо як заклад фахової передвищої освіти, що здійснює освітню діяльність, пов'язану із здобуттям освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

Уперше у процесі методичного спрямування підготовки майбутніх вихователів було залучено роботодавців (стейкхолдерів).

Для з'ясування стану методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО на пошуково-розвідувальному етапі було проведено анкетування серед вихователів ЗДО, викладачів фахових методик та здобувачів освіти. Результати анкетування респондентів виявили можливості розроблення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти та особливості забезпечення доступу до якісної методичної підготовки майбутніх вихователів.

У дослідженні проаналізовано компоненти програмно-методичного забезпечення підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу, а саме: нормативний, навчальний, інструктивний, організаційний. З'ясовано, що зміст методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти складають цикли освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності, серед яких є фахові методики, практична підготовка та освітні компоненти, спрямовані на формування загальних компетентностей.

Під час дослідження було виявлено критерії з відповідними показниками методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу: гносеологічний (обізнаність із сучасною науково-методичною літературою з конкретної методики; із програмами та дидактичним матеріалом; обізнаність із інтерактивними методами, інноваційними технологіями та методиками розвитку і навчання дітей дошкільного віку (у межах конкретної методики)); продуктивно-креативний (уміння планувати різні види освітньо-виховної роботи з дітьми в межах конкретної методики; уміння розробляти конспекти (план-конспект) різних за видами і структурою занять у межах конкретної методики; добирати наочно-дидактичний та ілюстративний матеріал до занять та індивідуальної роботи з дітьми); оцінно-рефлексійний (наявність адекватної самооцінки щодо опанування знань, умінь і навичок із фахових методик; адекватної взаємооцінки щодо оволодіння знаннями, вміннями і навичками із фахових методик). Виявлено і схарактеризовано рівні сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу. На жаль, як засвідчили результати дослідження, високого рівня на констатувальному етапі ніхто із респондентів не досягнув. Тому надалі у роботі було задіяно тільки достатній, задовільний та низький рівні.

Відповідно до гіпотези дослідження схарактеризовано і реалізовано педагогічні умови, що забезпечують якісну методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

У межах виконання наступного завдання розроблено модель та експериментальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу з такими взаємопов'язаними етапами: гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький, рефлексійно-оцінний.

Організації експериментальної роботи передував пропедевтичний етап, на якому було проведено попередню роботу з викладачами фахових методик, директорами ЗДО, вихователями-методистами та вихователями закладів дошкільної освіти. Розроблено елективну навчальну дисципліну «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти». Для швидкого доступу здобувачів освіти до матеріалів елективної навчальної дисципліни було створено та розміщено на сервері електронних ресурсів навчальний кабінет Coogle Class.

Зазначимо, що на першому етапі було започатковано викладання елективної навчальної дисципліни «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти», застосовано такі форми роботи зі здобувачами освіти: інформаційні лекції, лекції-візуалізації, проблемні лекції; практичні заняття, ділові ігри; тренувальні кейси, відео-кейси, кейси-випадки; образотворчі, математичні вправи тощо, які забезпечували формування у здобувачів освіти позитивної мотивації щодо необхідності фахової методичної підготовки. На цьому етапі було започатковано «Дидактичну лабораторію», до якої залучалися майбутні вихователі у змішаній формі навчання (оф-лайн і он-лайн).

На другому етапі насамперед було проведено лекції-дискусії; лекція з наперед заданими методичними неточностями, помилками, лекції прес-конференції; бінарні лекції; практичні заняття з інтерактивними методами; рольові і ділові ігри.

Зміст третього етапу передбачав проведення бінарних лекцій (викладач-стейкгольдер, викладач-здобувач освіти, здобувачі освіти-вихователі-методист (стейкгольдер) у присутності викладача) у процесі змішаного навчання. Водночас було започатковано роботу освітнього он-лайн Хабу «Альбус» (для підвищення кваліфікації викладачів фахових методик та вихователів ЗДО). Зазначимо, що в ході проведення «методичних аукціонів», «методичних ланчів», «методичних віче», здобувачі освіти на третьому етапі експериментальної методики розробляли лепбуки, кейси, електронні дитячі книжки-ілюстрації, «Карту професійно-методичного зростання». Також було організовано діяльність наукового гуртка «Школа садівниць». Для консультування, надання інформаційно-методичної допомоги майбутнім вихователям відкрито Консалтинговий центр практично-методичної допомоги та проведено олімпіаду методичного спрямування.

На завершальному етапі проводились інтерактивні форми навчання: проблемні ситуації, ситуації успіху, ділові ігри, «прес-конференції»; розроблялися ігри з різних фахових методик на цифрових платформах запропонованих МОН України для роботи з дітьми дошкільного віку, а саме: «ЛогікЛайк», «Вчи.ua», «Study-smile», «Matifik», «Нумо» тощо. У ході роботи було актуалізовано роботу наукового гуртка «Методична майстерня майбутнього вихователя». Майбутні вихователі розробляли діагностувальні карти професійно-методичної підготовки вихователя; проводили моніторинг якості дошкільної освіти. Майбутні вихователі закладів дошкільної освіти залучались до науково-дослідної роботи в процесі педагогічної практики.

За результатами прикінцевого етапу експерименту було виявлено, що у здобувачів освіти експериментальної групи відбулися суттєві позитивні зміни у рівнях сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Так, достатнього рівня досягли 45,0% здобувачів освіти експериментальної (було 23,3%) та 26,5% (було 23,9%) – контрольної груп; задовільний рівень виявлено у 42,2% (було 40,8%) респондентів експериментальної та 43,5% (було 41,1%) – контрольної груп; на низькому рівні в експериментальній групі стало 12,8% (було 35,9%), а в контрольній – 30,0% (було 35,0%) здобувачів освіти. Достовірність отриманих експериментальних даних підтверджено застосуванням методу математичної статистики Стюдента (t-критерій) (двовибірковий t-критерій).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у педагогічних коледжах. Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів у зарубіжних педагогічних моделях дошкільної освіти.

Дякую за увагу!

Після доповіді було поставлено запитання.

Доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова: Чи були і яким чином залучені стейкхолдери до експериментальної роботи з підготовки майбутніх вихователів у закладах фахової передвищої освіти?

Р. Г. Найда: Дякую. Так, стейкхолдери були залучені до проведення аудиторних занять. Для здобувачів освіти вихователі ЗДО разом із викладачами фахових методик провели бінарні лекції; професіонали-практики залучалися до проведення практичних/лабораторних занять із фахових методик. Стейкхолдери брали активну участь у настановних і підсумкових конференціях з практики, у науково-практичних конференціях, науково-методичних семінарах та круглих столах, які організовувалися викладачами фахових методик.

Доктор педагогічних наук, професор Н. М. Черненко: Яким документом користуються педагогічні коледжі як заклади фахової передвищої освіти щодо реалізації компетентнісного підходу у підготовці майбутніх вихователів ЗДО? І друге моє питання буде таким: у чому специфіка Вашого дослідження щодо впровадження контекстного підходу до методичної підготовки майбутніх вихователів?

Р. Г. Найда: Дякую. У підготовці вихователів ЗДО ми користуємося безумовно Стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, Освітньо-професійною програмою, Професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти», Базовим компонентом дошкільної освіти.

Відповідаючи на друге питання зазначу, що в ході експериментального дослідження було впроваджено такі моделі контекстного навчання:

семіотичну – освітньо-діяльнісну (лекції (інтерактивні, інтегровані, он-лайн), семінари (з елементами тренінгу, воркшопи));

імітаційну – квазіпрофесійну (ділова гра, занурення майбутнього вихователя в контекст майбутньої професії під час лабораторних занять на базі ЗДО, педагогічної практики, під час участі у роботі Дидактичної лабораторії); соціальну – практично-методичну та професійно-методичну діяльність в процесі педагогічної практики, участі у наукових гуртках, наставництва для здобувачів освіти 1-2 курсів.

Кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан: Які зміни відбулися в організації освітнього процесу в педагогічних коледжах, де здійснювалася експериментальна робота, що сприяли методичній підготовці майбутніх вихователів?

Р. Г. Найда: Дякую. Так, звісно було оновлено освітньо-професійну програму зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, зокрема доповнено перелік спеціальних компетентностей; каталог вибіркового дисциплін, зокрема, вибіркового компонентом «Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти»; доповнено та розширено перелік методичного інструментарію фахових методик, зокрема, впроваджено методи контекстного навчання; створено Консалтинговий центр практично-методичної підготовки майбутніх вихователів; організовано Дидактичну лабораторію як центр позааудиторної роботи здобувачів освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта; реалізовано педагогічні умови формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку, які сприяли якості методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО.

Доктор педагогічних наук, професор Т. Ю. Осипова: Чи спостерігається наступність і перспективність у здійсненні викладання фахових методик в педагогічному коледжі і закладі вищої освіти?

Р. Г. Найда: Дякую. Так, певна наступність передбачена у чинних стандартах фахової передвищої освіти та вищої освіти для підготовки фахівців дошкільної галузі. Проте хотіли б зауважити щодо часткової забезпеченості наступності змісту навчальних програм із фахових методик, оскільки на сьогодні відсутні єдині підходи до складання навчальних програм у коледжах, отже, спостерігається тенденція запозичення змісту навчальних програм із фахових методик ЗВО. Задля уникнення таких підходів вважаємо на часі, насамперед, розроблення Наскрізних програм для фахових методик як методичного орієнтиру для викладачів коледжу, а також підручників з фахових методик для коледжів, оскільки на сьогодні розроблений лише один підручник з методики розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей дошкільного віку (автори А. Богуш, Н. Маліновська).

Доктор педагогічних наук, професор І. В. Бужина: Хто із українських учених досліджував проблему методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти?

Р. Г. Найда: Дякую. Натепер у вітчизняній педагогічній науці відсутні наукові дослідження методичної підготовки майбутніх вихователів в системі фахової передвищої освіти. Натомість проблему підготовки майбутніх вихователів у закладах вищої освіти досліджували такі вчені як А. Богуш,

Г. Беленька, Т. Жаровцева, Л. Зданевич, І. Княжева, Н. Лисенко, О. Листопад, І. Луценко, І. Рогальська-Яблонська, Х. Шапаренко та ін.

Кандидат педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська: Розкажіть більш детально яким чином була реалізована педагогічна умова «партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку»?

Р. Г. Найда: Дякую. Щоб забезпечити реалізацію педагогічної умови «партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку» в педагогічному коледжі було: створено «Дидактичну лабораторію» на базі ЗДО; організовано роботу Консалтинго

вого центру професійно-практичної підготовки майбутніх вихователів; організовано діяльність Освітнього хабу «Альбус» для підвищення кваліфікації вихователів ЗДО та викладачів фахових методик зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Крім того, залучено вихователів-практиків до проведення: лекційних та практичних бінарних занять та проведення комплексних кваліфікаційних іспитів зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. В межах цієї умови проводились обговорення освітньо-професійної програми зі стейкхолдерами; впроваджено елементи дуальної освіти та організовано наставництво для майбутніх вихователів під час проходження педагогічної практики.

Доктор педагогічних наук, професор В. А. Балакірєва: Однією із педагогічних умов у дослідженні є «психолого-педагогічний супровід у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти». У чому специфіка реалізації цієї педагогічної умови?

Р. Г. Найда: Дякую. Психолого-педагогічний супровід у процесі підготовки майбутніх вихователів розуміємо як систему методологічного та психолого-педагогічного інструментарію (засобів, форм, методів, прийомів, методичних технологій), спрямовану на ефективне формування у майбутніх вихователів професійно-методичної компетентності та результатів навчання.

Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх вихователів охоплював компоненти: загальна психологія (теми «Особистість», «Діяльність», «Спілкування»), педагогічна психологія (тема «Освітня діяльність»); педагогічні: дошкільна педагогіка, вступ до спеціальності з основами академічної доброчесності, основи педагогічної майстерності, які супроводжувалися викладанням усіх фахових методик.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова: Розмежуйте, будь ласка, визначення понять «методична робота» та «методична робота вихователів закладів дошкільної освіти».

Р. Г. Найда: Дякую. Методична робота – цілісна педагогічна система, яка здійснюється педагогічним колективом закладу під керівництвом адміністратора, а також форма інтегрування авторських ідей.

Методична робота вихователя ЗДО – система роботи, що передбачає удосконалення науково-теоретичної, технологічної, методологічної підготовки до самореалізації і здійснюється під керівництвом та допомогою

вихователя-методиста закладу дошкільної освіти

В обговоренні взяли участь:

Рецензент, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева:
Актуальність дисертаційного дослідження Найди Руслани Григорівни зумовлена потребою сучасного українського суспільства в якісній освіті і конкурентоспроможних фахівцях. Підготовка майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу є важливою складовою підготовки конкурентоспроможного спеціаліста нового типу, здатного працювати в сучасних ринкових умовах. Адже нові стратегічні орієнтири розвитку фахової передвищої освіти (Закони України «Про освіту» (2017 р.), «Про фахову передвищу освіту» (2019 р.), Стандарт фахової передвищої освіти «Дошкільна освіта» (2021 р.), нова редакція Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.)) виокремлюють особливу значущість якісної методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах закладів фахової передвищої освіти (педагогічних коледжів).

Посилює актуальність та доцільність дослідження також низка суперечностей, виявлених дисертанткою, які потребують нагального розв'язання, зокрема це суперечності між: запитом сучасного суспільства на конкурентоспроможного вихователя, підготовленого до інноваційної професійно-методичної діяльності в закладі дошкільної освіти, та недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу; уведенням у дію Державного стандарту фахової передвищої освіти «Дошкільна освіта» та відсутністю психолого-педагогічного супроводу методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах; вимогами практики дошкільної освіти щодо сучасної методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах та відсутністю інтерактивного, інноваційного інструментарію методичної підготовки таких фахівців. З огляду на вищезазначене актуальність теми дисертаційної роботи Найди Руслани Григорівни «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу», поданої на рецензування, сумнівів не викликає.

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертаційній роботі забезпечено застосуванням методології, відповідної до мети, об'єкту, предмету й завдань дослідження, застосуванням необхідного комплексу методологічних підходів (системно-цілісного, контекстного, компетентнісного). Здійснений аналіз змісту рукопису дисертації дає підстави стверджувати, що наукові положення і висновки базуються на концепції філософії освіти; психологічних аспектах підготовки фахівців у закладах освіти, педагогічних засадах професійної підготовки фахівців, сучасних дослідженнях підготовки фахівців вищої дошкільної освіти. Вивчення дисертанткою вагомої джерельної бази дозволили автору визначити категорійно-поняттєвий апарат дослідження, узагальнити доробок науковців щодо трансформації методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в історичному векторі

України, окреслити напрям методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу з урахуванням сучасної освітньої парадигми, розробити концепцію підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до методичної роботи в педагогічних коледжах. Для вирішення поставлених завдань, досягнення мети і перевірки гіпотези дисертанткою було використано комплекс теоретичних та емпіричних методів дослідження. Обґрунтовані Р. Г. Найдою теоретичні положення та узагальнення уможливають висновок щодо високого рівня її методологічної зрілості, наукової самостійності в розробленні методологічних концептів, змісту, форм, методів, експериментальної моделі й методики методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу з урахуванням сучасної освітньої парадигми, їх реалізації та апробації в освітньому процесі педагогічного коледжу.

Позитивно оцінюємо рівень апробації результатів дослідження. Він є належним і підтверджується участю дисертантки у 27 наукових конференціях різних рівнів, з яких 19 міжнародних.

Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційної роботи полягає у тому, що Р. Г. Найдою розроблено й теоретично обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до методичної роботи в педагогічних коледжах, яка охоплює такі концепти: методологічний (системно-цілісний, контекстний і компетентнісний підходи), теоретичний (педагогічні умови, зміст підготовки), технологічний (експериментальна методика); розкрито історію становлення і розвитку методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні; визначено сутність поняття «методична підготовленість майбутніх вихователів до методичної роботи»; розроблено і схарактеризовано критерії (гносеологічний, продуктивно-креативний, оцінно-рефлексійний) із відповідними показниками та рівні сформованості методичної підготовленості (достатній, задовільний, низький) майбутніх вихователів ЗДО; визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: наявність позитивної мотивації майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки; організація психолого-педагогічного супроводу у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти; забезпечення суб'єкт-суб'єктної позиції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у методичній підготовці; партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку; розроблено й апробовано експериментальну модель підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладах дошкільної освіти, яка охоплює такі етапи: гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький, рефлексійно-оцінювальний.

Значення отриманих дослідницьких результатів для науки і практики освітньої діяльності вбачаємо у тому, що наукову цінність мають розроблені дисертанткою діагностувальна та експериментальна методики методичної

підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах, елективний курс «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти», програми педагогічної практики для фахових молодших бакалаврів з дошкільної освіти, що забезпечують формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до професійно-методичної діяльності в закладі дошкільної освіти, збагачено зміст навчальних дисциплін із фахових методик («Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей дошкільного віку», «Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку», «Методика ознайомлення із природним довкіллям», «Методика ознайомлення із соціальним довкіллям», «Методика фізичного виховання», «Методика організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку») додатковими темами, спрямованими на удосконалення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, створено консалтинговий центр практичної допомоги для здобувачів освіти (майбутніх вихователів), вихователів ЗДО, батьків дітей дошкільного віку; організовано роботу дидактичної лабораторії, організовано сайт «Освітній Хаб «Альбус»», розроблено тренінги, рольові та ділові ігри, кейси, завдання (мозковий штурм, метод-прес, незакінчені речення, технології коучингу, проєктні 6 технології), спрямовані на підготовку майбутніх вихователів до методичної роботи у закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу. Теоретичні та методичні напрацювання щодо проведення моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників можуть бути використані в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення кваліфікації керівного персоналу в міжкурсовий період.

Заслуговує уваги здійснене експериментальне дослідження, проведене на базі структурного підрозділу «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету» (довідка про впровадження №376 від 15.11.2022р.), Одеського педагогічного фахового коледжу (довідка про впровадження №79 від 24.01.2023р.), КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (довідка про впровадження № 64/1 від 30.01.2023р.), Володимир-Волинського педагогічного фахового коледжу ім. А. Ю. Кримського Волинської обласної ради (довідка про впровадження № 90/01-07/23 від 23.02.2023р.), КЗФПО «Новобузький фаховий педагогічний коледж» (довідка про впровадження №24 від 27.02.2023 р.), Дніпровського фахового педагогічного коледжу КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради (довідка про впровадження № 012/48 від 28.02.2023р.), КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського» (довідка про впровадження № 01-09/56 від 01.03.2023р.).

Дисертаційне дослідження Р. Г. Найди характеризується методологічною обґрунтованістю, цілісністю та логічністю викладеного матеріалу. Структурно дисертаційна робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, п'яти розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

Обсяг основного тексту рукопису дисертації відповідає вимогам до докторських дисертацій у галузі суспільних і гуманітарних наук. У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми; розкрито зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами; сформульовано мету, визначено завдання, об'єкт, предмет дослідження; охарактеризовано методи дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів; відображено апробацію і впровадження результатів дослідження; висвітлено інформацію про публікації за темою дисертації, її структуру та обсяг. У першому розділі «Історичний вектор трансформації методичної системи підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні (XVIII-XX)» дисертанткою виокремлено і схарактеризовано послідовні історичні періоди зародження, розвитку, становлення, реформування методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні. У другому розділі «Теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу» виокремлено й схарактеризовано період реформування та модернізації методичної підготовки майбутніх вихователів в Україні, розкрито трансформаційні процеси педагогічних коледжів щодо їх номінування, розглянуто педагогічний коледж як сегмент сучасної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. У третьому розділі «Методологічний вектор методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» обґрунтовано, що методологічними засадами методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу є системно-цілісний, контекстний та компетентнісний підходи. У четвертому розділі «Стан методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у сучасних педагогічних коледжах» запропоновано діагностувальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах. У п'ятому розділі «Експериментальна методика методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу» дисертанткою позиціоновано модель методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу; висвітлено організацію та проведення етапів експериментальної роботи; представлено експериментальну перевірку сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу за відповідними критеріями.

Проведена експертиза виконаних завдань переконливо доводить, що авторці вдалося всебічно розглянути теоретичні й методичні засади означеної проблеми. Висновки дослідження є обґрунтованими. Виклад матеріалу в пропонованій роботі послідовний, виявляє науковий характер, має прикладне значення. Дисертація Р. Г. Найди засвідчує високий науковий світогляд дослідниці, обізнаність із літературними джерелами в зазначеній сфері, уміння аналізувати й узагальнювати накопичений матеріал, здійснювати самостійні висновки. Усі наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження висвітлено у численних публікаціях.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. Потребує редакції провідна ідея дослідження. Раджу змінити послідовність щодо методологічного вектора дослідження (спочатку закони, потім закономірності, принципи, підходи). Щодо терміну «вектор», то вектор – це завжди напрямок і одночасно величина. Тому я б подумала над вживанням цієї категорії. Далі «методична організація освітньо-виховного процесу». По-перше, правильно «освітній процес» (відповідно до сучасних законодавчих документів, по-друге, не зрозуміло де цей процес організований (в якому закладі освіти). Наступне «здійснення професійно-методичної діяльності майбутніх вихователів». Майбутні вихователі – це ще студенти (здобувачі освіти), і вони не здійснюють професійно-методичну діяльність.

2. Аналізуючи п.2.1. дисертації «Проблема методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в теорії дошкільної педагогіки» виникає питання: чи відрізняється методична підготовка майбутніх вихователів в умовах університетської освіти від підготовки в педагогічних коледжах.

3. У визначенні дефініції «педагогічний коледж» не прослідковується чому саме він «педагогічний» (п.2.2, с. 133).

4. Подане на с.165 визначення поняття «методика викладання конкретної дисципліни як інтегративна система взаємопов'язаних технологій» потребує обґрунтування.

5. Описаний в роботі аналіз освітньо-професійних програм, на нашу думку, не свідчить про необхідність збільшення відсотка методичних аспектів фахової підготовки. Взагалі, як автор розуміє «методичні аспекти фахової підготовки»? (с.175).

6. На с.214 дисертації подано визначення «педагогічної системи», яке потребує уточнення: чому цілісні структури і функціональні компоненти спрямовані саме на *оновлення* методичної підготовки.

7. Відносно визначення системно-цілісної методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічної системи, поданої на с.218, не радимо спиратися на терміни «соціальна освіта» (як автор його розуміє, його немає в жодному законодавчому документі), «професійна освіта» (наразі на законодавчому рівні «професійна освіта» застосовується тільки для закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а педагогічні коледжі відповідно до Закону «Про вищу освіту» є саме закладами вищої освіти або структурними підрозділами університету, і тому там здобувають вищу освіту (не професійну освіту), або відповідно до закону «Про фахову передвищу освіту» є закладами фахової передвищої освіти, де здобувають відповідно фахову передвищу освіту.

8. У розділі 4 подано стан методичної підготовки майбутніх вихователів. Суперечливим виглядає опис оцінювання відповідей респондентів. Пропонуємо першим у тексті подати низький ступінь, потім задовільний, потім достатній, оскільки кожен наступний рівень повинен вбирати в себе вимоги до попереднього і додавати нові характеристики. Так буде логічніше і більш зрозумілим. Також радимо розширити характеристики кожного рівня оцінювання, оскільки ми використовуємо компетентнісний підхід, який

передбачає оцінювання окрім знань, умінь, навичок, якостей особистості, також уміння на основі знань вирішувати проблеми, які можуть виникнути в життєвих ситуаціях.

9. Додати до «особистого внеску здобувача» всі публікації, написані неоднособібно.

10. У дисертації присутні мовленнєві та стилістичні огріхи, також є технічні огріхи (кольорові малюнки, кольорові схеми, помилки в числах в таблицях). Радимо прибрати сторінку з переліком умовних скорочень, адже ви їх в тексті майже не використали.

Висловлені зауваження та побажання не знижують загальної позитивної оцінки дисертації, рівень виконання якої засвідчує наукову зрілість, наукову культуру й академічну доброчесність здобувачки. Дисертація Найди Руслани Григорівни «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу» є самостійним завершеним науковим дослідженням за актуальною проблемою. Усі положення дисертації науково обґрунтовані, мають характер новизни, а достовірність і вірогідність висновків забезпечені застосуванням адекватних меті і завданням методів дослідження. Сформульовані завдання дослідження розв'язані ґрунтовно і доказово. Науковий апарат дисертації представлений чітко, послідовно і є конструктивно завершеним. Робота вирізняється логічністю, цілісністю, послідовністю викладення матеріалу. Висновки дисертації викладено виважено і переконливо. Структура дисертації та зміст відповідають чинним вимогам до докторських дисертацій. подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

За рівнем наукової новизни, обґрунтованості, теоретичної і практичної значущості отриманих результатів представлена робота «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу» відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 17.11.2021р. №1197 і може бути рекомендованою до попереднього розгляду спеціалізованою вченою радою після виправлення зауважень.

Рецензент, доктор педагогічних наук, професор О. А. Листопад: Актуальність проблеми, науково-педагогічному осмисленню якої присвячене дослідження Найди Руслани Григорівни, є незаперечною оскільки сучасній Україні потрібні фахівці дошкільного профілю нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно розвиненої особистості. Підготовка педагога дошкільного фаху, у першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління. Нові реалії, орієнтація українського суспільства на демократичні принципи, модернізацію системи дошкільної освіти (зміна співвідношення родинного і суспільного дошкільного виховання, урізноманітнення його форм, багатоваріантність освітньо-

виховних програм) зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільної освіти.

Процеси реформування та модернізації, які зараз відбуваються в системі фахової передвищої освіти, об'єктивно спрямовані на її подальший прогресивний розвиток, забезпечення потреб суспільства та держави у кваліфікованих фахівцях, що передбачає відповідні зміни у професійно-педагогічній підготовці педагогів до роботи з дітьми дошкільного віку. Підготовка майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки в системі фахової передвищої освіти.

Процес методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічних коледжів пов'язаний з комплексом цілеспрямованих змін у змісті, методах, формах організації професійної освіти студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Сфокусованість дослідницького пошуку в цій галузі передбачає пошук нових можливостей підвищення ефективності процесу навчання майбутніх педагогів.

Актуальність обраної дослідницею проблеми підсилюється також необхідністю подолання низки суперечностей, що існують у сучасній науково-педагогічній теорії та практиці: запитом сучасного суспільства на конкурентоспроможного вихователя, підготовленого до інноваційної професійно-методичної діяльності в закладі дошкільної освіти, та недостатньою розробленістю теоретико-методологічних засад методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу; уведенням у дію Державного стандарту фахової передвищої освіти «Дошкільна освіта» та відсутністю психолого-педагогічного супроводу методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах; вимогами практики дошкільної освіти щодо сучасної методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних коледжах та відсутністю інтерактивного, інноваційного інструментарію методичної підготовки таких фахівців. Тому виконана дисертаційна робота «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу» є й науково затребуваною та актуальною.

Авторка ставить собі за мету – розробити та науково обґрунтувати та апробувати методологічні та теоретичні концепти, педагогічні умови, експериментальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу. Намагаючись досягти цієї мети, дисертантка пропонує, на наш погляд, логічно продуману структуру роботи, що дозволяє простежити глибину і змістовність розв'язання поставлених завдань методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у системі фахової передвищої освіти.

Щодо наукового апарату дослідження, то його об'єктом обрано методичну підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у фаховій передвищій освіті, а предметом – зміст й експериментальну методику методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічних коледжів. Розгорнуте формулювання загальної гіпотези

дослідження конкретизовано частковими припущеннями, які визначають сутність експериментальної методики та дають уявлення про особливості педагогічних умов, що сприятимуть підвищенню ефективності методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, 5 розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел до кожного розділу, змістовними додатками, що відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Реалізація авторського наукового пошуку обраної проблеми відображена в науковій новизні дослідження. Не викликає сумніву і практичне значення одержаних результатів. У цілому заслуговує на схвалення ціла низка результатів дослідження. На наше переконання, у роботі забезпечено відповідність завдань та змісту висновків дослідження, як часткових (до розділів), так і загальних; висновки до розділів і загальні висновки належно аргументовані, містять коректні узагальнення їх зміст переконує у тому, що дисертантка досягла сформульованої мети дослідження і виконала зазначені у вступі завдання.

На наш погляд, охоплення й аналіз великого за обсягом джерельного матеріалу дали авторці змогу вийти на рівень значущих, науково обґрунтованих узагальнень і вагомих висновків; встановити причини і наслідки зміни (або перманентність) тенденцій різного рівня методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу, а тому вірогідність і достовірність одержаних дисертанткою результатів забезпечено, по-перше, ґрунтуванням на аналізі й зіставленні репрезентативно великої кількості різноманітних (за типами) джерел, по-друге, застосуванням комплексу адекватних меті і завданням роботи методів і дослідницьких підходів до здійснення докторської студії.

Позитивним моментом є широка апробація результатів наукового дослідження і достатня кількість публікацій.

Високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується адекватно використаними методами дослідження, логікою викладу змісту роботи, значною інформаційною насиченістю дисертації. Виконана робота свідчить про вміння автора систематизувати і узагальнювати наукові та практичні напрацювання у історичних періодах, робити порівняльно-педагогічний аналіз, виокремлювати головне, пропонувати рішення та бачити перспективи розвитку обраної проблеми дослідження. Подана дисертаційна робота свідчить про наукову зрілість дисертантки, її вміння бачити актуальні проблеми дошкільної освіти, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні. У цілому дисертаційна робота Найди Руслани Григорівни за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Водночас, вважаємо доцільним висловити певні пропозиції.

1. Хоча у першому розділі дисертантка достатньо чітко визначила хронологічні межі дослідження історичного вектору трансформації методичної системи підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні (XVIII-XX ст.), однак, на нашу думку, доцільно було б посилити аргументацію їх визначення, які факти чи події найбільше впливали на трансформацію методичної системи підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні.

2. У другому розділу за багато сторінок присвячено поглядам вчених щодо дефініцій дослідження, матеріал, хоча він змістовний, коректно поданий, потребує фільтрації відповідно авторської позиції до розуміння проблеми іншими авторами. На нашу думку, недостатньо чітко представлена позиція автора стосовно теоретичного аналізу сутності методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу. Назву розділу «Теоретичні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу» доцільно замінити на «Теоретичні засади методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу».

3. Розглядаючи методологічний вектор методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти доцільно звернутися до діяльнісного підходу (діяльнісно-особистий), якій передбачає розгляд досліджуваного об'єкта в рамках системи діяльності, її генезису, еволюції, розвитку. Діяльнісний підхід передбачає розглядати педагогічні явища з позиції цілісного вивчення всіх компонентів діяльності: її цілей, мотивів, дій, операцій, способів регулювання, коригування, контролю та аналізу результатів, що досягаються.

4. У розділі 3 «Методологічний вектор методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» автор при аналізі методологічних орієнтирів дослідження за багато звертає уваги на аналізі вже відомих поняттях: «методологія», «методологія педагогічного дослідження», «методологія педагогічної науки», «методологічні засади педагогічних досліджень», «методологічний принцип», «методичний підхід» «система», «системність», «системний підхід», «цілісність», «цілісний підхід» тощо.

5. На нашу думку, автору варто було б ширше використати зарубіжний досвід з досліджуваної проблеми методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу (якщо він існує). Це дозволило б дисертантці в процесі розробки експериментальної методики врахувати провідні тенденції розв'язання зазначеної проблеми в інших країнах.

6. Потребує наукового обґрунтування співвідношення між педагогічними умовами формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: наявність позитивної мотивації майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки; організація психолого-педагогічного супроводу у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти; забезпечення суб'єкт-суб'єктної позиції майбутніх вихователів

закладів дошкільної освіти у методичній підготовці; партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку та етапами підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладах дошкільної освіти (гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький, рефлексійно-оцінювальний).

7. Варто посилити аналітичний опис отриманих результатів дослідження, наприклад, зазначити, які ж з представлених засобів, методів, форм мали найбільший вплив на розвиток рівнів методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у педагогічних коледжах.

8. У роботі схарактеризовано три рівня сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу (достатній, задовільний, низький), доцільно визначити чотири рівня сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу – високий, достатній, задовільний, низький.

9. У роботі присутні технічні огріхи, особливо у розділ 4. «Стан методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у сучасних педагогічних коледжах», потрібно чітко визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні методичної саме підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у педагогічних коледжах, у роботі зустрічаються також «критерії, показники та рівні методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у педагогічних коледжах».

Висловлені пропозиції, однак, не знижують високої теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження. Дисертація Найди Руслани Григорівни є завершеним дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати. Текст роботи характеризується глибиною аналізу, має теоретичну та практичну значущість і є суттєвим для розвитку теорії і методики професійної освіти.

Рецензент, доктор педагогічних наук, професор Л. І. Березовська: В умовах суспільних трансформацій Україні потрібні конкурентноздатні фахівці, готові до впровадження інновацій в освітній процес, проєктування нових стратегій навчання та виховання підростаючого покоління, професійного саморозвитку та самовдосконалення. Сучасний вихователь – це професіонал-новатор, який володіє системними знаннями в галузі дошкільної освіти та фахових методик, здатний вийти за межі стереотипного, шаблонного мислення та сприйняття дійсності, творчо підходити до вирішення різноманітних ситуацій. Реалізація програмних завдань, визначених нормативними документами у галузі дошкільної освіти, залежить від професійної підготовки майбутніх вихователів у закладах освіти. З огляду на вищеподане, дисертаційна робота Руслани Григорівни Найди є, безумовно, актуальною.

Імпонує, що орієнтири для проєктування системи методичної підготовки фахівців у ЗДО вперше визначено на основі ґрунтовного аналізу історії її зародження, становлення та розвитку від XVIII століття до сьогодення.

Структура роботи є логічною й адекватно відображає траєкторію руху теоретико-експериментального дослідження. Основний зміст дисертаційної роботи засвідчує широку ерудицію авторки, її здатність до системного охоплення різних аспектів педагогічних явищ і процесів, що досліджуються, критичність і креативність професійного мислення.

Слугує на схвалення уважне ставлення дисертантки до понятійно-термінологічного апарату дослідження. На основі аналізу українських і зарубіжних психолого-педагогічних досліджень, Р. Г. Найда розкриває зміст понять «методика», «методична підготовка», «методична компетентність», «методична підготовленість вихователя ЗДО». Позитивним моментом роботи є висвітлення особистісного ставлення авторки щодо визначення витоків і різних думок стосовно проблеми підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти.

Науковий апарат дослідження Р. Г. Найди відповідає вимогам, що ставляться до докторських дисертацій. Авторка вдало використала методологічну платформу в напрямі побудови експериментальної методики, що позитивно позначилося на здійсненні наукового пошуку, обґрунтуванні основних положень дисертаційної праці в цілому.

Констатуємо загальну збалансованість наукового апарату, який окреслює логіку наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження подано у межах визначеної спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, що адекватно представлено у змісті дисертації. Позиції, подані у науковій новизні, мають вагоме значення для сучасної педагогічної науки, несуть теоретичну цінність, а також відображають авторське бачення подальшого вирішення проблеми.

Для ефективного формування методичної підготовленості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу Р. Г. Найдою розроблено структурно-функціональну модель методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО у педагогічних коледжах», яка містить такі етапи: гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький та рефлексійно-оцінний. Результатом реалізації моделі передбачено сформованість методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО у педагогічних коледжах. На належному рівні подано алгоритм верифікації цієї моделі у процесі педагогічного експерименту.

Імпонують чітко визначені й обґрунтовані у дисертації педагогічні умови формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку, а саме: наявність позитивної мотивації майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки; організація психолого- педагогічного супроводу у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти; забезпечення суб'єкт суб'єктної позиції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у методичній підготовці; партнерська взаємодія

педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку.

Дисертанткою вдало представлено ідею узгодження співпраці педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку.

Робота носить експериментальний характер. Здобувачкою чітко обґрунтовано діагностувальний інструментарій, критерії, показники та рівні сформованості методичної підготовленості майбутніх вихователів ЗДО в умовах педагогічного коледжу. На різних етапах експериментального дослідження було залучено 30 викладачів фахових методик зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, 30 вихователів закладів дошкільної освіти та 342 здобувачів фахової передвищої освіти Рівненської, Волинської, Одеської областей. Руслана Григорівна використала сучасні методи і методики дослідження, що робить результати виконаної роботи дійсно науковими, валідними.

За результатами експериментальної роботи, які представлено в розділі 5, виявлено позитивну динаміку рівнів сформованості методичної підготовленості здобувачів експериментальних груп (порівняно з контрольними). Зазначимо, що формувальний експеримент проведено із ретельним урахуванням даних констатувального етапу; переконливості отриманих результатів додає відносна однорідність студентів контрольних та експериментальних груп за якісними і кількісними показниками.

Практичне значення дослідження в тому, що здобувачкою розроблено елективний курс «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи у закладі дошкільної освіти», а також навчально-методичне забезпечення фахових методик для студентів спеціальностей 012 «Дошкільна освіта».

Незаперечним позитивним аспектом є географічно широке представлення результатів дисертації.

Отже, робота відповідає вимогам, які ставляться до дисертацій докторського рівня. Авторка вдало використала методологічну платформу в напрямі побудови експериментальної методики. Найбільше імпонує впровадження контекстного підходу щодо безпосередньо практичної методичної підготовки майбутніх вихователів.

Водночас висловимо окремі зауваження та пропозиції.

1. Започатковує дослідження перший розділ історико-педагогічного спрямування, в якому зазначено чотири періоди становлення і розвитку системи методичної підготовленості. Натомість схарактеризовано тільки три періоди, до четвертого періоду авторка звертається в наступному розділі. Вимагає пояснення такий авторський задум.

2. Щодо методологічних засад дослідження, то цей аспект не викликає сумніву за його змістом, натомість, нам видається, доцільно було б першим розкрити компетентнісний підхід, як провідний в освітній галузі, а потім контекстний.

3. Визначені й реалізовані педагогічні умови слугують на схвалення, оскільки, як засвідчують результати дослідження, вони дійсно виявилися ефективними. Водночас, нам видається, що не завадило, б навести конкретний

приклад реалізації такої педагогічної умови як психолого-педагогічний супровід.

4. На нашу думку, потрібно було б більш рельєфно представити самостійну роботу та роботу з батьками майбутніх вихователів із різних фахових методик, хоча в дисертації достатньо представлено окремі види самостійної роботи. Доцільно було б розкрити і такі види самостійної роботи здобувачів освіти, як розроблення тематики бесід із батьками для онлайн спілкування у viber групі та інших соціальних мережах, створення презентацій, інформаційних буклетів для батьків, вихователів за допомогою цифрових онлайн інструментів, пропозиції для наповнення сайту з методичної роботи в ЗДО, розроблення ігор з різних методик на цифрових платформах запропонованих МОН України для роботи з дітьми дошкільного віку («ЛогікЛайк», «Вчи.юа», «Study-smile», «Matifik», «Нумо» та ін.).

Висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки дисертаційної роботи.

Загальний висновок: дисертаційне дослідження Найди Руслани Григорівни після виправлення зауважень може бути подано до захисту в спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Доктор педагогічних наук, професор І. А. Пальшкова: За результатами сьогоденного обговорення можу стверджувати, що представлена концепція методичної підготовки майбутніх вихователів є вкрай актуальною зважаючи на невідпинне зростання вимог саме до професіоналізму освітян усіх ланок. Аналіз докторського дослідження Р. Г. Найди дає підстави розглядати її як завершений та цілісний доробок з проблеми, важливої для вітчизняної педагогічної науки. Науково-понятійний апарат дисертації визначено відповідно до вимог і є достатнім для розв'язання окреслених дисертанткою завдань. Усебічному розв'язанню завдань наукового пошуку сприяла коректно використана система теоретичних і практичних методів дослідження, широка джерельна база. Обґрунтованість наукових результатів роботи забезпечено шляхом ретельного відбору методів дослідження.

Вважаю, що представлена робота є самостійним завершеним дослідженням, відповідає вимогам, що ставляться до докторських дисертацій, і з урахуванням виправлення зауважень і побажань може бути рекомендованою до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій ученій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Доктор педагогічних наук, професор О. А. Листопад: Я ретельно вивчив дисертацію і можу стверджувати, що на сторінках рукопису віддзеркалено багатющий викладацький й методичний досвід Руслани Григорівни. Плідна багаторічна праця в системі дошкільної освіти дозволила їй накреслити напрями реформування цієї ланки відповідно до вимог європейської освіти найвищого рівня. Разом із цим я наголошую на необхідності технічного переопрацювання рукопису, адже не всі матеріали представлено коректно.

Крім того, я раджу увиразнити саме специфіку роботи закладів фахової передвищої освіти в контексті порушеної проблеми.

Незважаючи на висловлені зауваження вважаю, що представлена дисертація є самостійним завершеним дослідженням, відповідає вимогам, що ставляться до докторських дисертацій, і з урахуванням виправлення зауважень і побажань може бути рекомендованою до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Доктор педагогічних наук, професор Н. М. Черненко: Із задоволенням сьогодні ми познайомились із багаторічним досвідом роботи Руслани Григорівни та її однодумців і я впевнена, що система дошкільної освіти в сьогоdnішньому її стані потребує переформатування і насамперед у частині методичної, технологічної, практичної підготовки майбутніх вихователів.

Вважаю, що робота є цікавою та актуальною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти;

Доктор педагогічних наук, професор І. В. Бужина: У сучасних закладах дошкільної освіти керівником методичної роботи виступає вихователь-методист, який зосереджує увагу на концентрації, підтримці зусиль вихователів з реалізації нових знань, нового досвіду. Звернення Руслани Григорівни до методичної підготовки майбутніх вихователів у закладах фахової передвищої освіти є дійсно інноваційним, адже дотепер методична підготовленість розглядалась переважно в контексті підготовки майбутніх учителів.

На мою думку, робота є своєчасною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти;

Доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова: хочу звернути увагу колег на різноманітних формах роботи зі здобувачами освіти. Можна побачити, що переважна їх більшість адаптована для умов «онлайн-режиму» роботи закладів фахової передвищої освіти.

На моє переконання дисертація, особливо її експериментальна частина, є цікавою не лише в контексті підготовки майбутніх вихователів, а й для реформування системи роботи закладів дошкільної освіти. Дисертація може бути рекомендованою до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти;

Учений секретар наукового семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцян представила відомості щодо апробації основних

положень дисертації, повноти опублікованих наукових результатів Р. Г. Найди та проект рішення висновку.

Матеріали дослідження висвітлено на конференціях, симпозіумах, форумах, читаннях різного рівня: «Педагогіка: традиції та інновації» (Львів, 2016), «Становлення і розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя» (Рівне, 2016), «Гуманітарна парадигма як стратегія інноваційного розвитку освіти» (Рівне, 2017), «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти» (Рівне, 2018-2019), «Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи» (Запоріжжя, 2021), «Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти» (Одеса, 2022), «Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти» (Ізмаїл, 2022), «Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст (Тернопіль, 2022), «Сучасні підходи у формуванні професійних компетентностей фахових молодших бакалаврів» (Житомир, 2022), «Modern ways of solving the latest problems in science» (Варна, 2022), «Психолого-педагогічні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах» (Київ, 2022), «Current trends in the development of modern scientific thought» (Хайфа, 2022), «Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства в Україні та світі» (Полтава, 2022), «Modern, relevant and popular research of world science» (Токіо, 2022), «Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи» (Рівне, 2022), «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Рига, 2022), «Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика» (Київ, 2022), «Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики» (Полтава, 2022), «Modern and global methods of the development of scientific thought» (Флоренція, 2022), «Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи» (Житомир, 2022), «Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій і суспільства» (Біла Церква, 2022), «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Загреб, 2022), «Гуманітарно-педагогічна освіта: здобутки, проблеми, перспективи» (Дніпро, 2022).

Основні результати дослідження висвітлено у 61 публікації, у тому числі: 1 стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта (колективний), 1 освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективна), 1 навчальний план «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективний), 1 свідоцтво про державну реєстрацію авторського права на твір (колективне), 2 монографії (1 – колективна); 2 статті у журналах, що індексуються у наукометричній базі Web of Science, 1 стаття у журналі, що індексується у наукометричній базі Scopus; 21 стаття у фахових виданнях України, 2 статті у наукових періодичних виданнях інших країн (Дубаї, Польща); 25 – апробаційного характеру; 2 навчально-методичних посібники (1 – у співавторстві); 2 публікації додатково відображають наукові результати дисертації.

Відомості про повноту надрукованих наукових результатів автора:
Монографії

1. Naida R. Psychological and pedagogical features of self-image of the future pedagogue under structural components of self-educational process. *Professional competency of modern specialist: means of formation, development and improvement*: monograph. Warsaw: BMT Sp. Z.o.o, 2018. P. 133-150.

2. Найда Р. Г. Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у педагогічних коледжах : монографія. Рівне: Волинські обереги. 2023. 356 с.

Навчальні та навчально-методичні посібники

3. Найда Р.Г. Інноваційний простір в закладах дошкільної освіти: навчально-методичний посібник, Рівне: РДГУ, 2018. 90 с.

4. Найда Р.Г., Козлюк О.А., Педагогічна творчість. Практикум: навчально-методичний посібник, Рівне: РДГУ, 2018. 90 с.

Публікації в наукових фахових виданнях України

5. Найда Р. До проблеми формування життєвої компетентності дитини в дошкільному закладі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир, Вип. №2. 2016. С. 86-91.

6. Найда Р. Парадигма життєтворчості в акмеологічному розвитку особистості майбутнього фахівця. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 13(56). Частина II. Рівне: РДГУ. 2016. С. 19-22.

7. Найда Р. Педагогічне проектування становлення самооцінки дошкільника в умовах освітнього середовища дошкільного закладу. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 17 (60). Рівне: РДГУ. 2017. С. 129-132.

8. Найда Р. Проблема аксіологізації підготовки майбутніх педагогів в сучасній системі освіти. *Інноватика у вихованні*: зб. наук. пр. Вип. 7. Том 1 / упоряд. О.Б Петренко; ред. кол.: О.Б. Петренко, Т.С. Ціпан, Н.М Гринькова та ін. Рівне: РДГУ. 2018. С. 154-162.

9. Найда Р. Формування основ самоменеджменту майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, (1), 2021. С.55-59. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.1.7>

10. Найда Р. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх вихователів в умовах педагогічних коледжів. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, (1), 2022. С. 201-207. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.28>

11. Найда Р. Формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО у процесі вивчення фахових дисциплін. *Наукові інновації та передові технології. Серія Педагогіка*, 4(6), 2022. С.141-150. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4\(6\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-4(6))

12. Найда Р. Змістово-процесуальне забезпечення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *ScienceRise: Педагогічна освіта*, (3(48), 2022. С. 50-55. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2022.257825>

13. Найда Р. Методологічні підходи організації методичної підготовки

майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного фахового коледжу. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Педагогіка»): журнал. 2023. № 3(17) 2023. С. 383-391. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-3\(17\)-383-391](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-3(17)-383-391)

14. Найда Р. Підготовка майбутніх вихователів в Україні як історико-педагогічна проблема. *Інноваційна педагогіка*, (48), 2022. С.70-74. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.13>

15. Найда Р. Системно-цілісний підхід у підготовці майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 16. Рівне: РДГУ, №16. 2022. С. 171-180.* <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i16>

16. Найда Р. Становлення методичної системи підготовки майбутніх вихователів в Україні (у другій половині XIX – на початку XX ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуску № 54, Том 2, 2022. С. 218-225. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-33>

17. Найда Р. Реалізація компетентнісного підходу в методичній підготовці майбутніх вихователів ЗДО в педагогічному коледжі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуску № 55, Том 2, 2022. С. 218-225. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-39>

18. Найда Р. Обґрунтування педагогічної моделі методичної підготовки майбутніх вихователів в педагогічних коледжах. *Інноваційна педагогіка* : Випуск 51, Том 2, 2022. С.97-102. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/51.2.19>

19. Найда Р. Програмно-методичне забезпечення підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: журнал. №84. 2022. С.48-55. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.84.7>

20. Найда Р. Термінологієми «професійна підготовка» та «методична підготовка» у фаховій освіті майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: системно-семантичний підхід. *Педагогічні науки: теорія та практика* : журнал № 3. 2022. С. 80-87. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-3-12>

21. Найда Р. Моніторинг методичної обізнаності майбутніх вихователів ЗДО. *Перспективи та інновації науки Серія «Педагогіка»*, № 1(19) 2023С.278-289. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19))

22. Найда Р. Педагогічний моніторинг якості методичної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*: Випуск 5 (136). 2022. С. 44-50.

23. Найда Р. Методична компетентність майбутніх вихователів ЗДО як наукова проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуску № 57. 2022. С. 38-46. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-2-37>

24. Найда Р. Забезпечення позитивної мотивації майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»)* № 13(18). 2022. С.137-145.

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13\(18\)-361-373](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-13(18)-361-373)

25. Найда Р. Моніторинг методичного аспекту підготовки майбутніх вихователів в педагогічному коледжі. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»)* № 1 (19). 2023. С. 278-289. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)-278-289](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-278-289)

Публікації в наукових періодичних виданнях інших держав

26. Naida R. Study of organizational and pedagogical conditions for formation of responsibility in working activities with older preschool children. XI випуску наукового журналу *«Innovative solutions in modern science»* (Інноваційні рішення в сучасній науці) (№ 2 (11), 2017). С. 92-99.

27. Найда Р.Г. Етапи формування моральних цінностей у контексті взаємодії дошкільників. *International Trends in Science and Technology. Proceedings of the International Scientific Conference*. Warsaw, Poland, 17 october, 2017. P.30-33.

28. Naida R., Dovbenko S., Beschastnyy V., Bezverkhnia H., Tsybulska V. Problem of Resistance to the Introduction of Distance Learning Models of Training in the Vocational Training of Educators. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. Vol. 19, No. 2, pp. 1-12, February 2020 (Проблема запровадженню дистанційних моделей навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів). (Index Scopus). <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.2.1>

29. Naida R., Korolova, N., Danylchenko, I., Chorna, H., & Sadova, H. (2022). Context-based learning in the process of training modern teachers (Preschool education). *Amazonia Investiga*, 11(52), 240-249. (Контекстне навчання в процесі підготовки сучасного педагога (Дошкільна освіта). (Web of Science) <https://doi.org/10.34069/AI/2022.52.04.26>

30. Naida R., Tyurina V., Hadiak I., Hlazunova I., Olkhovska A. Improvement of pedagogical skills of teachers of higher and professional higher education institutions. (Вдосконалення педагогічної майстерності викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти). *Journal of Curriculum and Teaching*, Vol 11, No 9 (2022) (Web of Science). <https://doi.org/10.5430/jct.v11n9p49>

Тези, матеріали конференцій

31. Найда Р.Г. До проблеми самостановлення як базової характеристики особистості дитини дошкільного віку. *Педагогіка: традиції та інновації: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції* (15-16 жовтня 2016 року, м.Львів), С.74-77.

32. Найда Р.Г. Парадигма життєтворчості в акмеологічному розвитку особистості майбутнього фахівця: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Становлення і розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя» (10-11 березня 2016р., м. Рівне), С.19-22.

33. Найда Р.Г. Педагогічне проектування становлення самооцінки дітей дошкільного віку в умовах освітнього середовища дошкільного закладу:

матеріали Міжнародної наукової конференції «Гуманітарна парадигма як стратегія інноваційного розвитку освіти» (16-17 червня 2017 р., м. Рівне), С.129-132.

34. Найда Р.Г. Проблема аксіологізації підготовки майбутніх педагогів в сучасній системі освіти: матеріали I Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І. Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти» (15-16 травня 2018 р., м. Рівне), С.154-163.

35. Найда Р.Г. До проблеми формування самооцінки дітей дошкільного віку в умовах предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти: матеріали II Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І. Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти» (15-16 жовтня 2019р., м. Рівне), С.134-136.

36. Найда Р.Г. Проблема особистісного саморозвитку майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу вищої освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми педагогічної освіти: новачі, досвід та перспективи» (20 квітня 2021 р. Запоріжжя), С.125-127.

37. Найда Р.Г. Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі педагогічної практики. *Психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 205-річчю Університету Ушинського. (30-31 березня 2022 р., м. Одеса), С.67-71.

38. Найда Р.Г. Створення освітнього простору як умова підвищення ефективності фахової підготовки в педагогічних коледжах. *Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (20 травня 2022 р, м. Ізмаїл), С.80-83.

39. Найда Р. Г. Становлення системи підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічних училищ. *Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст* : матеріали Міжн. наук.-практ. конф., (Тернопіль, 09-10 черв., 2022) [ред.кол. : В.М. Черняк (відп. ред.) та ін.]. Тернопіль : Вид. центр ТОКІППО, 2022. С.35-38.

40. Найда Р.Г. Інтеграція теоретичних та практичних складових у процесі вивчення фахових методик в у мовах педагогічного коледжу. *Сучасні підходи у формуванні професійних компетентностей фахових молодших бакалаврів*. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції / Редак. кол.: Г.Л. Губарєв та ін. Житомир, 2022. С.207-212.

41. Найда Р.Г. Системно-цілісний підхід в процесі викладання фахових методик в педагогічних коледжах. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXXVII Міжнародну науково-практичну конференцію «Modern ways of solving the latest problems in science» (Варна, Болгарія, 20-23 вересня 2022 р.), С.266-273.

42. Найда Р.Г. Зміст методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в межах контекстного навчання : матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції «Психолого-педагогічні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах» (23–24 вересня 2022 року, м. Київ), С.76-80.

43. Найда Р.Г. Використання контекстних форм організації освітнього процесу в методичній підготовці майбутніх вихователів ЗДО: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Current trends in the development of modern scientific thought» (м.Хайфа, Ізраїль, 27-30 вересня 2022 р.), С.337-340.

44. Найда Р.Г. Стан методичної підготовки фахівців дошкільної освіти у повоєнній Україні: матеріали Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства в Україні та світі» (20 вересня 2022 року в м. Полтава), С.23-24.

45. Найда Р.Г. Зміст методичної підготовки майбутніх вихователів у 1920-1930 роках ХХ століття: матеріали II Міжнародна науково-практична конференція «Modern, relevant and popular research of world science» (04-07 жовтня 2022 р., м.Токіо, Японія), С.204-211.

46. Найда Р.Г. Зміст проєктної діяльності студентів у методичній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи» (12-13 жовтня 2022 року м. Рівне), С.44-47.

47. Найда Р.Г. Дуальна освіта в системі фахової передвищої освіти : матеріали XXV-й Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (07 жовтня 2022 р., м. Рига, Латвія), С. 269-273.

48. Найда Р.Г. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у світлі гуманістичної парадигми : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика» (21 жовтня 2022 р., м. Київ), С.43-47.

49. Найда Р.Г. Структурні компоненти програмно-методичного забезпечення методичної підготовки майбутніх вихователів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, технології і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики» (19 жовтня 2022 року в м. Полтава), С.15-16.

50. Найда Р.Г. Організаційний структурний елемент програмно-методичного забезпечення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Modern and global methods of the development of scientific thought» (25-28 жовтня 2022 р.,м. Флоренція, Італія), С.392-394.

51. Найда Р.Г. Система роботи з методичної підготовки майбутніх вихователів у педагогічних фахових коледжах: матеріали Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної очній/дистанційної конференції «Інноваційні процеси в дошкільній освіті: теорія, практика, перспективи» (10-11 листопада 2022 р., м. Житомир), С.165-169.

52. Найда Р.Г. Використання спадщини В.О. Сухомлинського у методичній підготовці майбутніх вихователів: матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій і суспільства» (5 листопада 2022 р. м. Біла Церква), С.20-22.

53. Найда Р.Г. Проблема саморозвитку майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу фахової передвищої освіти : матеріали XXVI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (07 листопада 2022 р., м. Загреб, Хорватія), С.314-319.

54. Найда Р.Г. Контекстуальність методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «*MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE*» (28-30 листопада 2022р. м. Львів), С.876-883.

55. Найда Р.Г. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до реалізації БКДО через модернізацію змісту їх професійної підготовки : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «*Гуманітарно-педагогічна освіта: здобутки, проблеми, перспективи*» (12 грудня 2022 р., м. Дніпро), С.154-159.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації

56. Найда Р.Г. Роль усної народної творчості у вихованні моральності студентської молоді. *Нова педагогічна думка*: Науково-методичний журнал. Рівне, 2012. №3. С.12-14.

57. Найда Р.Г. Інституції становлення національної ідентичності особистості *Нова педагогічна думка*: Науково-методичний журнал. Рівне, 2012. № 6. С.25-28.

Стандарти фахової передвищої освіти

58. Стандарт фахової передвищої освіти України: освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01Освіта/Педагогіка, спеціальність 012 Дошкільна освіта. / [кер. Найда Р.Г., Созонова Л.Г., Селепій О.Д., Бубін А.О., Слюсарук-Літвін С.С.], Київ, 2021.

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

59. Освітньо-професійна програма (проект): освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01Освіта/Педагогіка, спеціальність 012 Дошкільна освіта. / [кер.Найда Р., Занько О., Любарська І., Сардига О., Созонова Л., Селепій О., Слюсарук-Літвін С.], Київ, 2022.

60. Навчальний план (проект): освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01Освіта/Педагогіка, спеціальність 012 Дошкільна освіта. / [кер.Найда Р., Занько О., Любарська І., Сардига О., Созонова Л., Селепій О., Слюсарук-Літвін С.], Київ, 2022.

Свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір

61. Літературний письмовий твір наукового характеру «Problem of resistance to the introduction of distance learning models of training in the vocational training of educators». Р.Г. Найда, С.Ю. Довбенко, В.М. Бесчастний, Г.В. Безверхня, В.В. Цибульська. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №101425 від 24.12.20 р., Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності».

ВИСНОВОК

1. Уважати, що дисертація Руслани Григорівни Найдю з теми «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу», представлена на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, є завершеним самостійним дослідженням з актуальної проблеми, відповідає вимогам, що ставляться до докторських дисертацій зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

1.1. Уважати, що дисертаційне дослідження містить наукову новизну: вперше розроблено та науково обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до методичної роботи в педагогічних коледжах, яка охоплює такі концепти: методологічний (системно-цілісний, контекстний і компетентнісний підходи), теоретичний (педагогічні умови, зміст підготовки), технологічний (експериментальна методика); розкрито історію становлення і розвитку методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в Україні; визначено сутність поняття «методична підготовленість майбутніх вихователів до методичної роботи»; розроблено і схарактеризовано критерії (гносеологічний, продуктивно-креативний, оцінно-рефлексійний) із відповідними показниками та рівні сформованості методичної підготовленості (достатній, задовільний, низький) майбутніх вихователів ЗДО; визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: наявність позитивної мотивації майбутніх вихователів щодо необхідності фахової методичної підготовки; організація психолого-педагогічного супроводу у процесі підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти; забезпечення суб'єкт-суб'єктної позиції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у методичній підготовці; партнерська взаємодія педагогічного коледжу та закладу дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів до методичної роботи з дітьми дошкільного віку; розроблено й апробовано експериментальну модель підготовки майбутніх вихователів до методичної роботи в закладах дошкільної освіти, яка охоплює такі етапи: гносеологічно-пізнавальний, репродуктивно-діяльнісний, креативно-дослідницький, рефлексійно-оцінювальний; подальшого розвитку набули методичні аспекти організації та змісту професійно-методичної підготовки здобувачів освіти у ЗДО, розроблення та впровадження методично зорієнтованих електронних навчально-методичних комплексів фахових методик в освітній процес педагогічних закладів фахової передвищої освіти.

1.2. Уважати, що дисертаційне дослідження має практичну значущість, що полягає в розробленні діагностувальної та експериментальної методик методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО в педагогічних коледжах; елективного курсу «Підготовка майбутніх вихователів до методичної роботи в закладі дошкільної освіти»; програм педагогічної практики для фахових молодших бакалаврів з дошкільної освіти,

що забезпечують формування методичної підготовленості майбутніх вихователів до професійно-методичної діяльності в закладі дошкільної освіти; збагачено зміст навчальних дисциплін із фахових методик («Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей дошкільного віку», «Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку», «Методика ознайомлення із природним довкіллям», «Методика ознайомлення із соціальним довкіллям», «Методика фізичного виховання», «Методика організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку») додатковими темами, спрямованими на удосконалення методичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; створено консалтинговий центр практичної допомоги для здобувачів освіти (майбутніх вихователів), вихователів ЗДО, батьків дітей дошкільного віку; організовано роботу дидактичної лабораторії, організовано сайт «Освітній Хаб «Альбус»»; розроблено тренінги, рольові та ділові ігри; кейси, завдання (мозковий штурм, метод-прес, незакінчені речення, технології коучингу, проектні технології), спрямовані на підготовку майбутніх вихователів до методичної роботи у закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу. Результати дослідження можуть бути використаними у процесі підготовки фахівців за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка; для розроблення навчальних програм з освітніх компонентів, що формують спеціальні компетентності, педагогічної практики, навчально-методичних посібників і рекомендацій для здобувачів фахової освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта та викладачів фахових методик; при оновленні змісту навчально-методичних комплексів освітніх компонентів і завдань педагогічної практики, у системі підвищення кваліфікації викладачів фахової передвищої освіти та вихователів закладів дошкільної освіти.

2. Затвердити висновок засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію Р. Г. Найди з теми «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх вихователів в умовах педагогічного коледжу», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

2.1. Дисертація відповідає науковій проблематиці досліджень кафедри теорії та методики дошкільної освіти «Психолого-педагогічний супровід формування професійно-методичної спрямованості особистості майбутніх фахівців дошкільної освіти» (номер державної реєстрації 0119U002027), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2.2. Основні положення та результати дослідження впроваджено в практику роботи структурного підрозділу «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету» (довідка про впровадження № 376 від 15.11.2022р.), КЗ «Одеський педагогічний фаховий

коледж» (довідка про впровадження №22а від 24.01.2023р.), КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (довідка про впровадження № 64/1 від 30.01.2023р.), відокремленого структурного підрозділу «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (довідка про впровадження № 09/03-05/017 від 09.02.2023р.), Володимир-Волинського педагогічного фахового коледжу ім. А. Ю. Кримського Волинської обласної ради (довідка про впровадження № 90/01-07/23 від 23.02.2023р.), КЗФПО «Новобузький фаховий педагогічний коледж» (довідка про впровадження № 24 від 27.02.2023р.), Дніпровського фахового педагогічного коледжу КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради (довідка про впровадження №012/48 від 28.02.2023р.), КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського» (довідка про впровадження № 01-09/56 від 01.03.2023р.).

2.3. Основні результати дослідження висвітлено у 61 публікації, у тому числі: 1 стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта (колективний), 1 освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективна), 1 навчальний план «Дошкільна освіта» для фахових молодших бакалаврів (колективний), 1 свідоцтво про державну реєстрацію авторського права на твір (колективне), 2 монографії (1 – колективна); 2 статті у журналах, що індексуються у наукометричній базі Web of Science, 1 стаття у журналі, що індексується у наукометричній базі Scopus; 21 стаття у фахових виданнях України, 2 статті у наукових періодичних виданнях інших країн (Дубаї, Польща); 25 – апробаційного характеру; 2 навчально-методичних посібники (1 – у співавторстві); 2 публікації додатково відображають наукові результати дисертації.

3. Ухвалили: з урахуванням виправлення висловлених зауважень, рекомендувати дисертаційну роботу Руслани Григорівни Найдю з теми «Теоретико-методологічні засади методичної підготовки майбутніх

вихователів в умовах педагогічного коледжу» до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Результати голосування:

присутні 13,
«за» – 13,
«проти» – немає.

Висновок прийнято одностайно.

Голова наукового (фахового) семінару,
доктор педагогічних наук,
професор

Тетяна КОЙЧЕВА

Учений секретар
наукового (фахового) семінару,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Ольга ГАЛІЦАН

